

zódó gépirónó írta stencilre, és augusztus 1-től 1961. december végéig mintegy 12 000 új címfelvételt sokszorosítottunk átlag 10-14 példányban. Az új katalógus-cédulákból az év végéig elkészítettük a tárgyszavas és leltári szám szerinti katalógust, 1962 elején pedig a betűrendes és sorozati katalógust.

A katalógusok finomítása és kiegészítése most is folyik, de nagyjából már használhatók, és az év végéig remélhetőleg a finomítási munkát is sikerül majd befejezni.

A könyvek szakjelzettel való ellátása szükségessé tette a tartósan kikölcsönzött anyag bekérését. A mintegy 8000 kötet kikölcsönzött könyvből 6000 kötet került vissza ilyen módon a könyvtárba. A könyveket feldolgozás után ismét visszaadtuk az olvasóknak, ennek során egységesítettük a kölcsönzési rendszert, és új személyi kartonokat készítettünk.

A fent felsorolt roham- és tömegmunkák után kezdődött meg a könyvtárak költöztetése. Előre kidolgozott menetrend szerint költöztettük az egyes részlegeket, ügyelve arra, hogy az anyagnak mindig csak egy része essen ki a könyvtári forgalomból, mert természetesen ez idő alatt sem lehetett a könyvtárat bezárni és a kölcsönzést be-szüntetni. A költözködés ideje alatt az új könyvtárba átkerült anyagot folyamatosan rendeztük, úgy hogy mire a költözködés befejeződött, nagyjából a raktárakban is fellelhető volt az anyag. Ezenél a munkálatoknál segítséget adtak az olvasók és az intézeti KISZ szervezet, akik társadalmi munkában segítettek a raktárak rendezésénél. Természetesen a rend még nem teljes. sok igazítani, javítani, fejleszteni való akad a könyvtári munka minden vonalán, de a lehetőségek most már adva vannak, és csak idő kérdése, hogy a meglévő hiányosságokat felszámoljuk.

FARKAS Istvánné

027.52.022/439.151/026

A MŰSZAKI RÉSZLEGEK MUNKÁJA A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KERÜLETI KÖNYVTÁRAIBAN

A közművelődési könyvtárakban létrehozott műszaki részlegek munkája és működésük elvi alapjai a megyei és fővárosi könyvtárak számára egyaránt tisztázottak.

A budapesti kerületi könyvtárak és a megyei könyvtárak részlegei között mégis nagy eltérések mutatkoznak, amit főleg a megyei könyvtárak sajátos problémái és részben azok értelmezése okoz.

Köztünk s a megyei könyvtárak között alapvető különbség, hogy míg a megyei könyvtárak sokszor kénytelenek egészen magasszintű munkát is végezni, ez a fővárosi könyvtáraknál nem okoz nagyobb problémát, mert helyben van az OMK és minden nagyobb szakkönyvtár, amelyekhez közvetlenül fordulhatunk tájékoztatásért, vagy ahová a differenciáltabb kérésekkel az olvasót irányíthatjuk. A megyei könyvtárak részlegei ezzel szemben általában 3-4 munkatárssal végzik munkájukat, míg mi a kerületi könyvtárakban egy munkatárssal látjuk el a könyvtár minden feladatát, ami eleve kizárja, hogy az OMK hatáskörébe és feladatába vágó problémákat is megoldjunk. A megyei könyvtárak csak akkor követnek el hibát, ha főfeladatnak a műszaki értelmiség már meglévő igényeinek maximális kielégítését tekintik és nem a munkásolvasók műszaki érdeklődésének felkeltését és elmélyítését.

S még egy különbség: míg a megyeszékhely ipara lehetőséget ad egy szakágon belül a gyűjtőkör kialakítására, nekünk erről teljesen le kell mondanunk, mivel átlag 80 000 lakosu kerületekről lévén szó, amelyeknek ipara is sokrétű, és lakosai a város minden pontján dolgoznak, minden szakma könyveit vásárolnunk kell, mert a gyűjtőkör szakma szerinti elhatárolása egyet jelentene egy nagy réteg kizárásával.

Számunkra teljesen világos a feladat: műszaki propaganda munkásolvasók körében, a kölcsönzés, az alap- és középfokú szakmai támogatás, s ezen túl a nagy szakkönyvtárak /elsősorban az OMK/ ismerete és propagálása.

A rövid bevezető után néhány számadattal szeretném ismertetni a három kerületi könyvtár részlegének negyedévi munkáját /Ujpest, Kőbánya, Kispest/. Mindhárom könyvtár szabadpolcos rendszerrel kölcsönöz, a részlegek anyaga Ujpesten és Kispesten teljes egészében szabadpolcon van. Részletesebben most csak a kispesti könyvtár helyzetéről számolok be:

A Szabó Ervin hálózat 1961. évi műszaki forgalma az összes kötet forgalom 2,4 % -a volt.

A három kerületi könyvtár műszaki forgalmának alakulása:

	1961.évi forg.	1962.jan.	febr.	márc.
Ujpest /28. fiók/	4,1 %	5,7 %	6,2 %	6,1 %
Kőbánya /12. fiók/	1,5 %	zárva	6,9 %	6,1 %
Kispest /25. fiók/	2,8 %	6,7 %	6,0 %	6,2 %

Csak a számokból kiindulva az eddigi eredmény biztató, mivel a műszaki könyvek forgalma átlag kétszeresére emelkedett, hozzátevé, hogy ebben az időszakban propagandamunkánknek még csak elején tartottunk.

A kispesti részleg ismertetéséhez még egy-két számszerű adat:

	összes köt.forg.	ism.terj.	műszaki
január	10 944 kötet	3623 kötet	701 kötet
február	12 072 "	3818 "	735 "
március	12 226 "	3951 "	819 "

A legörvendetesebb az a tény, hogy a műszaki forgalom 62,3 %-át munkásolvasók és iparitanulók kölcsönözték.

E néhány számadat ismertetése után lássuk az igénykutatás és a propagandamunka részleteit.

Igénykutatás

Az olvasókkal való állandó egyéni beszélgetés mellett az igények felméréséhez a központunk által kiadott "Igénykutató iv"-et használjuk. Az iv magába foglalja a főbb iparágakat, milyen igényeket támaszt az olvasó /könyv, előadás, folyóirat stb./, az olvasó korát, végzettségét és beosztását név feltüntetése nélkül. Eddig kb. 200 ivet töltettünk ki könyvtáron belül, 100 ivet posta úton juttattunk el olvasóinkhoz, majdnem teljes kudarccal, mivel 100 ivból 12 jött vissza, s ebből is 3 áthuzva, szépirodalmi igénnyel jelölve. Részben hibát követtünk el, mert olyan olvasóknak küldtük az iveket, akik már kb. 1 éve nem vették igénybe a könyvtár szolgáltatásait, hasznos volt viszont azért, mert meggyőződünk, hogy eredményes propagandát főleg előszóval /és nem adminisztratív úton/ tudunk kifejezni.

A jelenlegi forgalmat külön bontott statisztikával figyeljük 19 szakcsoport és az olvasók foglalkozása szerint.

/A szakcsoportok:

1. természettudományos alapismeretek,
2. technika általában,
3. általános gépészet,
4. elektronika és elektrotechnika,
5. rádió, televízió és híradástechnika,
6. fémmegmunkálás,
7. építőipar,
8. közlekedés,
9. mezőgazdasági gépészet,
10. ipar- és kereskedelem-szervezés,
11. nyomdászat, papír és könyvkötés,

12. kémiai technika,
13. élelmiszeripar,
14. építőanyagipar,
15. kohászat,
16. faipar,
17. textil- és ruhaipar,
18. finommechanika,
19. egyéb szak./

Az olvasókkal való állandó egyéni beszélgetés, az igénykutató iverk feldolgozása, a bontott statisztika mutatói fogják eldönteni az év második felének munkáját.

Propaganda munka

A munkaidő nagy részét /leszámitva a különböző értekezleteken eltöltött időket! / a propagandamunka töltötte ki.

Belső propaganda

A kölcsönzés közbeni állandó beszélgetés mellett a belső írásos propaganda: album az új szerzeményekről, egy nagy album "Technikáról fiataloknak" címmel, amelyhez a könyvek borítóit és különböző helyekről vett könyvismertetésekkel használtunk fel. A könyvtár bejárati részén egy falfelületen rendszeres időközönként "Hiradó" címmel állandó rovat, ahol tájékoztatjuk olvasóinkat eddigi munkáinkról, új műszaki könyveinkről és egy-egy 10-15 címszavas bibliográfiai összeállítással hívjuk fel az egyes szakmunkások figyelmét az őket érdeklő és könyvtárunkban meglévő könyvekre. /Jelenleg: "Néhány új könyv a technika általános kérdéseinek köréből", "Új könyvek elektromossággal foglalkozóknak", "Könyvek építőipari munkások és technikusok számára" címmel készítettünk egy-egy bibliográfiát./

Tapasztalatunk, hogy egyre gyakrabban olvassák el a hiradót, és kéri az ott feltárt szakkönyveket.

Külső propaganda

Itt főleg a kerületi tanács és a kerületi KISZ bizottság segítségét vettük igénybe. Hogy viszonylag ilyen rövid idő alatt a nagy területen fekvő kerületünkben elég nagy írásos és szóbeli propagandát tudtunk kifejteni, ez a két szerv segítségének köszönhető.

Januárban a "Kispesti Hiradó"-ban jelent meg egy tájékoztató jellegű cikk a részleg megindulásáról és szolgáltatásairól. Februárban a "Népművelési Értesítő" számára készült egy negyven címszavas bibliográfia, amelynek anyaga a könyvtárunkban meglévő, a házimunkákkal és javításokkal kapcsolatos szakkönyveket foglalja magában.

Három munkásakadémia tagozataival vettem fel a kapcsolatot, s

ezek műszaki jellegű előadásaihoz eddig két annotált bibliográfiát készítettem "Fantasztikus regények - megvalósult álmok" és "Műanyagok az ember szolgálatában" címmel. /Mindkettőt a Tanács sokszorosította./ A kerületi KISZ bizottság egyik munkatársával két héten keresztül jártuk a kerület nagyobb üzemait, beszélgettünk a KISZ agit. prop. titkárokkal, szakszervezeti könyvtárosokkal és helyenként egy-egy műszaki emberrel, segítségüket kértük munkánkhoz, és írásos propagandaanyagot hagytunk náluk /a könyvtár által készített plakátokat és röplapot/. A kisebb üzemeket, iparitanuló-iskolát és középiskolát magam látogattam meg kétszer is, szintén propagandaanyagot hagytam ott. Néhány helyen még a szóbeli propagálást is megígérte egy-egy műszaki szakember, a két iskolában pedig az igazgatók a márciusi és áprilisi osztályfőnöki órák anyagába is bevették a műszaki propagandát és a könyvtár propagálását. A kerületi kisiparosokat összefogó KIOSZ klubhelyiséget szintén magam látogattam meg, plakátot és röplapot hagytam ott a klubvezető beleegyezésével. Ezek mellett fontosnak tartjuk az olvasókkal való csoportos foglalkozást. Eddigi kísérletünk negatív eredménnyel járt, ugyanis április 10-re terveztünk egy olvasóösszejevetelt, gondos előkészítés után /kb. 30 olvasóval személyesen beszéltünk, és 100 meghívót küldtünk ki, csak munkások és iparitanulók részére, akikről tudjuk, hogy olvasnak szakirodalmat/ - csak 3 olvasó jelent meg az összejeövetelen.

E rövid cikk keretén belül csak felsorolással és egy-két tapasztalattal foglalkoztam, mivel egy negyedévi idő alatt még érdemi munkát sem lehet végezni, nemhogy annak elemzését. Egyetlen konkrét tapasztalatunk, hogy az átlag napi 6-8 új beiratkozóból az utóbbi időben 2-3 már kifejezetten műszaki könyvigénnyel keresi fel a könyvtárat. /Talán érdekes lett volna a 3 hónap műszaki bontott statisztikájának elemzése, sajnos számomra jelenleg ez is sok időt jelentett volna, s így még erre sem vállalkoztam./

MARUSZKI József

0
0 0